

Vlucht en verdrijving

Duitse minderheden tussen Oost en West

Achtergrond - 17 juli 2012 - Auteur: Erwin Vervloed

Na de Tweede Wereldoorlog moest Duitsland met het verlies van Oost-Pruisen, Silezië en Pommeren een vierde deel van zijn vooroorlogse staatsgebied afstaan. Grote groepen Duitsers, ook uit andere delen van Oost-Europa, werden aan het einde van de oorlog terug naar de latere Bondsrepubliek en DDR verdreven. Slechts weinigen bleven achter.

Naar schatting 12 tot 14 miljoen Duitsers verloren tijdens of na de Tweede Wereldoorlog hun *Heimat* in het Oosten. Zij vluchtten zelf of ze werden door andere bevolkingsgroepen verjaagd. Hun huizen en bezittingen werden ingenomen door voormalige burens of nieuwe bewoners, die op hun beurt ook uit hun thuisgebied waren verdreven. Een kleine 2 miljoen Duitsers kwamen bij de massale vlucht en verdrijvingen om het leven.

De massale verdrijving ontstond vooral uit wraak op de wrede Duitse bezetting, maar ook ressentimenten van de jaren daarvoor, toen de Duitsers in het Oosten vaak een bevoorrechte positie hadden, speelden mee.

Getraumatiseerd

De vluchtelingen kwamen terecht in een getraumatiseerd Duitsland. Hoe bitter hun lot ook mocht zijn, over de *Vertriebenen* werd veelal gezwegen. In de Bondsrepubliek werden zij als revanchisten bestempeld als zij over hun verloren huizen in het Oosten begonnen.

In de DDR was nog minder plaats voor hun verhalen. Daar werden zij politiek correct *Umsiedler* (verhuizers) en later *Neubürger* (nieuwe burgers) genoemd en met dwang geassimileerd. De verdrevenen werden in alle mogelijke behuizingen gestopt: stallen, schuren, zolders. Discriminatie en vooroordelen over de verdrevenen staken al snel de kop op en ze werden door hun nieuwe landgenoten nogal eens als ongewenste, wilde Oost-Europeanen gezien.

Strafkampen

De 2,5 miljoen Duitsers die vrijwillig of gedwongen in Midden- en Oost-Europa bleven wonen, hadden het vaak niet veel beter. Velen verbleven de eerste jaren na de oorlog in strafkampen. De communistische regimes van het nieuw

opgerichte Oostblok probeerden bovendien alle herinneringen aan de aanwezigheid van Duitse bevolkingsgroepen uit te wissen. Duitse achternamen werden in Poolse, Hongaarse of Roemeense varianten omgezet, de Duitse taal werd verboden en de Duitse bevolking onderdrukt.

Hoewel speciale verdragen emigratie soms mogelijk maakten, konden velen pas na de val van het IJzeren Gordijn in 1989 naar Duitsland vertrekken.

Erwin Vervloed volgt de tweejarige master [Ost-West-Studien](#) in Regensburg. In 2010 maakte hij deel uit van de redactie van Duitslandweb.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3184/vlucht-en-verdrijving>